

กระดานข่าวงานวิจัยใช้ได้จริง :

พืชอาหาร พืชสมุนไพร

รองเท้านารีคานฮิไอ

กลุ่มวิจัยพฤกษศาสตร์และฟิสิกส์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
ประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๖๔

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Paphiopedilum canhii* Aver. & O. Gruss
สกุลย่อย *Pygmaea* Aver.
สถานภาพ โกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง [Critically Endangered (CR)]

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้นขึ้นเป็นกออัดกันแน่น มี 3-4 ใบ/กอ ใบ รูปรีหรือรูปรีแกมขอบขนาน ขนาด ยาว 5 - 7 เซนติเมตร กว้าง 1.5 - 2.5 เซนติเมตร ปลายใบแหลมมีรอยหยักเว้าเล็กน้อย ใบด้านบนมีลวดลายหินอ่อน สีเขียวเข้มสลับสีเขียวอ่อน ใต้ท้องใบมีสีเขียวอ่อนและมีปื้นสีม่วงเข้ม ช่อดอก ก้านช่อดอกตั้งตรง ยาว 6-10 เซนติเมตร สีเขียวเข้ม มีขน มี 1 ดอก/ช่อ ดอกมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 6 - 8 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงด้านบน รูปไข่กว้าง สีขาว ขนาดยาว 2 - 3 เซนติเมตร โคนกลีบกว้างสีเขียวและมีเส้นเวนสีม่วง ยาวเกือบถึงครึ่งกลีบ กลีบเลี้ยงคู่ข้าง รูปไข่แคบ สีเขียว ยาว 1.5-2.0 เซนติเมตร กว้าง 0.6 - 1 เซนติเมตร กลีบดอก ยาว 3 - 4 เซนติเมตร กว้าง 0.5-0.7 เซนติเมตร ปลายกลีบเรียวแหลม สีเขียวอมชมพู โคนกลีบสีเขียวเข้ม มีเส้นเวนตามยาวสีม่วง 7 - 9 เส้น กลีบปาก หรือกระเป๋าขนาด ยาว 2-2.5 เซนติเมตร กว้าง 0.8-1.4 เซนติเมตร สีเขียวหม่น ด้านข้างกลีบมีสีน้ำตาลอ่อนอมม่วง เกสรเพศเมียสีเขียวอ่อน โล่ รูปไข่กว้าง หรือ รูปไข่แกมรี

ระยะเวลาออกดอก มีนาคม - เมษายน

เขตการกระจายพันธุ์ เป็นพืชถิ่นเดียว พบได้ในภูเขาหินปูนในภาคตะวันตกเฉียงเหนือของเวียดนาม

กล้วยไม้รองเท้านารี *P. canhii* มีรายงานการค้นพบครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2552 (2009) แหล่งกระจายมีสภาพของนิเวศวิทยา สภาพภูมิอากาศคล้ายกับรองเท้านารีชนิด *P. purpuratum* (Lindl.) Stein ที่มีรายงานการค้นพบไปเมื่อปี 2003 แต่มีลักษณะดอกแตกต่างกัน ปัจจุบันประชากรในธรรมชาติของกล้วยไม้ชนิดนี้กำลังลดลงอย่างต่อเนื่อง Leonid และคณะ, 2014 ได้ทำการศึกษาดิตตามสถานภาพของกล้วยไม้ชนิดดังกล่าว หลังจากมีรายงานการค้นพบ 5 ปี พบว่า สถานภาพเปลี่ยนเป็นโกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง (CR - Critically endangered species) จากเดิมที่อยู่สถานภาพโกล้สูญพันธุ์ (EN - Endangered species) เนื่องจากประชากร ถูกลักลอบเก็บออกจากในธรรมชาติ และถิ่นที่อยู่ถูกทำลาย ประเทศเวียดนามซึ่งเป็นประเทศถิ่นกำเนิดไม่อนุญาตให้ส่งออกต้นที่เก็บมาจากป่า ผู้ส่งออกจึงส่งออกในระยะที่ไม่มีดอกและสำแดงเท็จเป็นรองเท้านารีขาวพังกา เนื่องจากรองเท้านารี *P. canhii* มีขนาดต้น และลักษณะของใบคล้ายกับรองเท้านารีขาวพังกา (*P. thaianum*) ของไทย

เอกสารอ้างอิง

Leonid V., Averyanov, Olaf Gruss, canh chu Xuan, Loc Phan Ke, Dang Bui and Hiep Nguyen Tien. 2009. *Paphiopedilum canhii*
A New species from Northern. <https://www.researchgate.net/publication/281222779>

ที่มา : นางสาวสุมาลี ทองดอนแอ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ